

Asia: VN/27993/2024

Lausuntopyyntö Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelman luonnoksesta vuosille 2026-2033

1 Johdanto

1. Johdanto

-

1.1 Toimeenpanosuunnitelman valmistelu ja lähtökohdat

Turvapaikanhakijoiden tuki ry kiittää mahdollisuudesta kommentoida Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelman luonnosta. Seksuaalirikosten uhrien tukeminen ja oikeusturvan varmistaminen ovat sekä sopimuksen että Suomen perustuslain mukaisia velvoitteita.

Turvapaikanhakijoiden ja muiden kansainvälistä suojelua hakevien osalta nämä velvoitteet eivät nykytilanteessa toteudu. Väkivallan uhrit joutuvat kohtaamaan pitkiä ja raskaita oikeusprosesseja, kieli- ja kulttuuriesteitä, turvapaikkamenettelyn tuomaa epävarmuutta sekä usein myös pelkoa vastatoimista, mikäli rikosilmoitus tehdään.

1.2 Toimeenpanosuunnitelman rakenne

-

1.3 Toimeenpanosuunnitelman toteutuksen koordinointi ja seuranta

-

1.4 Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan esiintyvyys

-

2 Tavoitteet ja toimenpiteet

2 Tavoitteet ja toimenpiteet

Toimenpide-ehdotukset toimeenpanosuunnitelmaan

1. Rikoslainsäädännön vahvistaminen

Seksuaalirikosten rangaistusten tulee vastata teon vakavuutta ja olla yhdenmukaisia. Alaikäisiin kohdistuvia tekoja ei tule käsitellä lievinä rikoksina.

2. Uhrien aseman vahvistaminen oikeusprosessissa

- o Kuulemiset järjestettävä tavalla, joka minimoi uudelleen traumatisoitumisen, hyödyntäen ennakkotallenteita ja rajoittaen uudelleenkuulemisia.
- o Oikeus oikeusavustajaan ja tukihenkilöön alusta alkaen kaikille uhrille, riippumatta oleskeluluvan tai kansalaisuuden statuksesta.

3. Matalan kynnyksen tukipalvelut kaikkialle Suomeen

- o Palveluiden on oltava maksuttomia, monikielisiä, kulttuurisensitiivisiä ja saavutettavia myös vastaanottokeskuksissa sekä turvapaikkamenettelyssä oleville.
- o Palvelujen saavutettavuudessa on huomioitava erityisesti turvapaikanhakijoiden ja paperittomien pelko viranomaisyhteistyöstä ja maasta poistamisesta.

4. Tiedonkeruun ja seurannan parantaminen

Seksuaalirikoksia, tuomioita, prosessien kestoa ja palveluiden saatavuutta koskevaa tilastotietoa on kerättävä eriteltynä myös uhrin statuksen ja kielen mukaan, jotta turvapaikanhakijoiden ja muiden vähemmistöryhmien asemaa voidaan parantaa.

5. Pakottavan kontrollin kriminalisointi

6. Viranomaisten kouluttaminen yhteiskunnan haitallisten rakenteiden tunnistamiseen ja väkivallan ehkäisemiseen

Koulutusta tarvitaan esimerkiksi vastaanottotoiminnassa sekä muiden turvapaikanhakijoiden kanssa toimivien keskuudessa. Siinä on huomioitava syrjinnän ja rakenteellisen rasismien vaikutukset sekä se, että turvapaikanhakijoiden ja maahanmuuttajien uhrikokemuksia ei vähätellä tai sivuuteta.

Rikoslakiin lisättävä säännös pakottavasta kontrollista, joka koskee myös vastaanottokeskuksissa ja turvapaikanhakijayhteisöissä tapahtuvaa vallankäyttöä.

7. Traumatietoisten lähestymistapojen hyödyntäminen

Uhrien kohtaamisissa käytettävä traumainformoituja toimintatapoja, joissa huomioidaan myös kidutuksen, vainon ja sodan aiheuttamat traumat.

2.1 Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ennaltaehkäisy

-

2.2 Väkivallan uhrien tuki ja palvelut väkivallan kaikille osapuolille

-

2.3 Väkivallan uusiutumisen estäminen ja rikosvastuun toteutuminen

-

2.4 Toimien yhteensovittaminen ja tiedonkeruu

-

Yleisiä huomioita

Yleisiä huomioita

Turvapaikanhakijoiden tuki ry muistuttaa, että Istanbulin sopimus velvoittaa turvaamaan väkivallan uhrien oikeudet riippumatta heidän kansalaisuudestaan, oleskeluluvastaan tai maahanmuuttotatuksesta. Suomeen on rakennettava järjestelmä, jossa seksuaaliväkivallan uhrit – myös kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevat – saavat turvaa, oikeutta ja ihmisarvoisen kohtelun.

Valtonen Sanna

Turvapaikanhakijoiden tuki ry - Lena Pettersson, asiantuntijaSanna

Valtonen, puheenjohtaja